

**REDACTIUNEA,**  
 Administrațiunea și Tipografia.  
**BRAȘOV, piața mare Nr. 30.**  
*Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile se retrimit.*  
 INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:  
 În Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Leiser. Heinrich Schalek. Rudolf Mosso. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.  
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Berant. În Hamburg: Marotly & Liebmann.  
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.  
 RECLAME pe pagina a 3.a o serie 10 or. sau 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.  
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.  
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.  
 Pentru România și străinătate:  
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
 N-rii de Duminică 8 franci.  
 Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.  
 Abonamentul pentru Brașov  
 Administrațiunea, Piața mare Târgului Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 211.

Brașov, Vineri 24 Septembrie (6 Octombrie).

1899.

## Nou abonament

la

## Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Octombrie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fôiei noastre.

### Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 12 fl.  
 pe șase luni . . . . . 6 „  
 pe trei luni . . . . . 3 „  
 pe o lună . . . . . 1 „

Pentru România și străinătate:

pe un an . . . . . franci, 40  
 pe șase luni . . . . . „ 20  
 pe trei luni . . . . . „ 10  
 pe o lună . . . . . „ 3.50

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

## Cerem lămuriri.

Au trecut doi ani de zile, de când, în urma conchiământului congresului catolic unguresc pentru așa numita „regulare a autonomiei catolice“, au eșit din nou la ivelă vechile uneltiri, cari tind la contopirea bisericii române unite cu biserica romano-catolică. Primatul unguresc, ignorând autonomia bisericii române, a dispus, ca și diecesele noastre unite să alégă delegați pentru congresul catolic. Faptul acesta însuși constituia un atac fățiș îndreptat contra independenței Metropoliei de Alba-Iulia.

Atunci, în urma marelui iritațiunii și indignări, căreia i-a dat naștere în sinul Românilor uniți această pornire, s'au produs două fapte. Pe la finele lui Iunie 1897 Metropolitul cu episcopii sufragani au ținut la Blășiș o conferență; ér câte-va zile mai târziu s'a intrunit în Clușiș

o conferență a Românilor uniți, la care au luat parte în număr mare reprezentanți din sinul clerului și a poporului întregii provincii metropolitane, luând poziția în fața nouelor uneltiri. Rezoluțiunile conferenței din urmă culminază în declarațiunea solemnă, că „Români uniți stau firm pe bazele de dezvoltare ale dreptului istoric a bisericii române unite și țin neclintit la condițiunile de existență ale acestei biserici: independența, caracterul ei național românesc și instituțiile sale răsăritene“, și în pretensiunea, ca „și provinciei bisericesci unite de Alba-Iulia și Făgăraș să i-se asigure organizare autonomă proprie și independentă de orice alt organism autonom din patriă“.

Va să dică, conferența dela Clușiș și-a manifestat nestrămutata voință, de a susține nealterate bazele de drept public ale bisericii și condițiunile ei de existență, de altă parte a reclamat organizarea deosebită și independentă a autonomiei sale; ér dela Metropolitul și dela ceilalți episcopi provinciali a cerut „să intervină cu totă autoritatea lor la locurile competente pentru realizarea postulatelor sale“.

Nu mai incidental conferența dela Clușiș a protestat tot-odată „în po-triva încercărilor de a contopi pe credincioșii bisericii române unite în ori-și-ce organism străin de dreptul său public, vie acele încercări din ori-și-ce parte“.

Conclusele conferenței au fost aduse, precum scim, la cunoscința I. P. S. Sale Metropolitului printr'o deputațiune, ér P. S. S.-lor episcopi provinciali în scris.

Ce au făcut și cum au lucrat Prea Sântiile Lor pentru realizarea postulatelor clerului și poporului?

Deja la conferența din Clușiș se scia, că arhieriei români uniți au decis în conferența lor dela Blășiș, că nu pot alege și trimite deputați la congresul romano-catolic. Mai târziu s'a aflat, că conferența episco-

pescă din Blășiș a decis a adresa o remonstrațiune primatului unguresc, arătând motivele pentru cari biserica, susținându-și dreptul ei public garantat, nu pôte lua parte la lucrările congresului catolic, ci reclamă un congres deosebit și propriu al ei, spre a-și organiza autonomia sa. Am mai aflat, că prin ministrul de culte, episcopii au mai adresat o representațiune motivată și la prea înaltul tron, ca să conceda convocarea congresului Românilor uniți.

Tôte acestea însă le-am fost aflat numai prin nisce comunicate scurte și fôrte necomplete și acum ni-le reamintesc din nou fôia bisericăscă din Blășiș.

Ni-le reamintesc acesta fôia după-ce constată, că pasul întreprins de corul episcopesc unit pe lângă vlădiciei romano-catolice, ca să renunscă dreptul ce-l reclamă, a rămas fără succes.

Intrebăm acum: cum se pot uni aceste două acțiuni întreprinse de arhieriei români uniți? În ce raport stă remonstrațiunea făcută primatului în 1897 și representațiunea adresată monarhului pentru convocarea congresului deosebit al Românilor uniți cu atitudinea acelorasi arhieriei, doi ani mai târziu, în conferența episcopilor romano-catolice, luând mai mult séu mai puțin față cu acesta rolul de petenți ca să fiă sprijiniți în stăruințele lor cu privire la un congres separat de al bisericii romano-catolice? Cum pôte conglăsuși atitudinea basată pe pozițiunea de drept a bisericii, ce ni-se spune că au luat'o episcopii noștri uniți față cu primatul unguresc și cu preainaltul tron, cu atitudinea lor din urmă, care — ori cum ar fi fost declarațiunea, ce au făcut'o înaintea conferenței episcopilor romano-catolice — nu-și află motivarea sa, dată fiind independența bisericii române unite de orice altă biserică din țără.

Până în ziua de azi nu înțelege nimeni, de ce episcopii români uniți,

cu totă independența declarată și recunoscută a bisericii lor, de un șir de ani încôce iau totuși parte regulat la conferențele episcopilor romano-catolice. Și nimeni nu se va mira, că aceeași nedumerire a cuprins pe credincioșii în deosebi acum, când se tratază de validitatea dreptului de independență al bisericii.

Fôia bisericăscă din Blășiș cere ca mireni și cu toții împreună să sprijinescă pe arhieriei în pozițiunea și rezoluțiunile, ce le-au luat față de plănuita autonomie a catolicilor unguri. Cum se-i pôtă însă sprijini, decă până în ziua de astăzi încă ei nu cunosc pe deplin și cum se cuvine acesta pozițiune și acele rezoluțiuni?

Ce pozițiune au luat și iau arhieriei noștri uniți în genere și în special în cestiunea autonomiei?

Ce pozițiune au luat și iau față cu rezoluțiunea prea înaltă a Majestății Sale, prin care s'a convocat „congresul catolic“ din Ungaria?

Ce pozițiune iau în fine față cu cestiunea mult incurcată și amenințătoare a Congruiei?

Despre toate acestea credem, că este timpul suprem, ca credincioșii bisericii să fiă pe deplin lămurii. Nu-s de ajuns nisce comunicate neisprăvite, cari nici nu au vr'un caracter oficial și din cari în meritul lucrului nu putem înțelege nimic. Este, credem, absolut necesar să cunoscem cuprinsul întreg al representațiilor și declarărilor făcute de cătră episcopi, să l cunoscem din fir în pěr, ce se scim: unde am ajuns și ce trebuie să facem și să întreprindem în viitor.

Cerem dér cu urgență lămuriri dela forul competent clerical al bisericii

### Taxele dela Porțile-de-Fier.\*)

Intr'un articol următor, „Timpul“ examinază mai întâiu rezultatele, ce le-a dat procederea Ungariei, ca delegată a Aus-

\*) A se vedé nrii. 205 și 206 a. c. din „Gaz. Trans.“

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

## Eufemisme în limba română.

De

Nicolae Sulică.

(6) (Urmare).

Mai mult decât aceste numiri ale diavolului de origine străină, și mai mult séu mai puțin generale la poporul nostru, ne interesează pe noi nomenclatura direct creată a necuratului de pornirea eufemistică a poporului nostru. Acestă bogată polionimiă se pôte grupa în următoarele 2 clase:

a) Atribute caracteristice, indicând vre-o însușire fiă internă, fiă esternă a diavolului, precum:

Mititelul,  
 Micuțul,  
 Nodca;  
 Cornoratul,  
 Cornea;  
 Cel cu codiță,  
 Codea;

Impelițatul,  
 Impenatul;  
 Necuratul,  
 Intumecatul;  
 Bălosul,  
 Bală,  
 Bală spurcată,  
 Spurcatul,  
 Scărba lumii;  
 Ucișul,  
 Pêrdalnicul (care pricinuesce perđarea omului);  
 Cel cu fesul roșu,  
 Tichiuță, numit astfel dela tichiuța (scufiă, oăciuliță), care-l face nevêdut.

Aghiuță. Originea acestui cuvânt a fost mult controversată. Domnul Hașdeu în al său Etymologicum Magnum pag. 511 îl aduce în legătură cu albanesul Ago (Dumneđeu), și-l consideră ca rest dacic în l. română, ér această ipoteză a sa voescă să și-o motiveze și prin afirmațiunea, că tranșițiunea logică „sânt — drac“ are loc numai când un popor își schimbă religiunea cea veche, cum a făcut și poporul român

adoptând religiunea creștină și abandonând pe cea păgână. Deii de mai înainte scod acum în ierarhia la trépta de sfinți mărungi séu devin chiar demoni. Acestă este argumentațiunea d-lui Hașdeu.

Din parte-mi am avut ocaziune să mă exprim<sup>1)</sup> asupra neprobabilității teoriei dacice melor în limba română, susținută cu atâta tăria de d-l Hașdeu, și în consecință, intru cât privește cuvântul Aghiuță, mai curând sunt aplecat a vedé în el adjectivul grecesc aghios (ἀγιος, sfânt), păstrat și în locuțiunea: „a trage aghioșe“, în sensul de a horcăi în somn séu a cânta ceva monoton<sup>2)</sup>.

Ér ca derivațiune din adjectivul aghios, cuvântul aghiuță cu sensul fundamental de

<sup>1)</sup> Doina și daina „Gazeta Transilvaniei“ 1899, Nr 153.

<sup>2)</sup> La Dosofteiu, Lit f. 29 b. cetim: „Și cântă pécetii aghioșele, iară poporianii încă le dzăcu cu clirosul așa: svântă, svântă, svântă Domnul Savaotă...“ Așa-dără a cânta aghioșe însemnază atât, cât a cânta sfânt, sfânt, apoi a cânta peste tot ceva într'un ton monoton, ér figurat a trage aghioșe e atât, cât a horcăi în somn, a durmi dus.

sfânt, trebuie să-l considerăm drept o indicare eufemistică a diavolului, deja în limba grecăscă. Cât despre limba românăscă trebuie, că cuvântul aghiuță — format din ἀγιος cu sufixul „uță“, probabil după analogia lui Tichiuță, — a avut la început sensul de sfânt; căci altmintrelea nu s'ar puté esplica expresiunile sinonime paralele întrebunțate în graiul poporului nostru: îl fură sfântul și îl fură aghiuță, cu sensul: a adormit greu. Aceeași identitate de sens o întâlnim și în locuțiunile asemenea sinonime: l'a luat sfântul și l'a luat aghiuță, cu sensul de a murit.

Din contaminarea, séu fusiunea lui Aghiuță și Tichiuță, s'a născut probabil forma Ghighiuță (Hașdeu Et. Mag. 509), alt apelativ românesc al diavolului.

b) A doua clasă a indicărilor eufemistice ale diavolului, o formeză acele circumscrieri, cari nu indică, decăt o hotărâtă aversiune și viaă dorință, ca necuratul să stea cât mai departe. Éta câte-va specimene:

Ucișă-l petrile,

tro-Ungariei în ce privește executarea lucrărilor de corectare a Dunărei.

Păreră unanimă a tuturor omenilor competenți — serie „Timpu” — este, că lucrările executate de Ungaria la Porțile-de-Fier sunt departe de a fi adus o îmbunătățire serioasă stărei de lucruri anterioară și că în unele privințe în loc de a realiza un progres, au adăugat pentru navigațiune noue dificultăți peste cele ce existau mai înainte.

În loc de a adopta sistemul recomandat de inginerii competenți, pe cari îi consultase, adică acela al unor canale cu stavilare (écluses), care ar fi suprimat dificultățile ce provin în acea parte a cataractelor din diferențele mari de nivel ale albiei râului și din impetuozitatea curentului, Ungaria a ales sistemul unui canal adânc mărginit prin diguri, care concentrează în albia lui o cantitate mai mare de apă, fără nici o lucrare menită a modera curentul râului.

Rezultatul a fost cel următor: s'a atins în adevăr scopul urmărit de a crea în acea parte a Dunărei un canal navigabil cu o adâncime destul de mare, ca navigațiunea să fie posibilă în cursul anului, adică și în timpul apelor mici; dăr rapiditatea curentului în acest canal îngust și prea scurt — o miie șapte sute metri lungime — este așa de mare, încât a agravat mult dificultățile navigațiunii pentru vasele, cari merg în susul Dunărei.

Curentul în adevăr are enorma iută de patru-cinci metri pe secundă. De unde altă dată un remorcher de 400 cai putere, putea să mergă în susul Dunărei trăgând un șlep încărcat cu 600 tone greutate, aș pentru același șlep, cu aceeași povară, trebuie doi remorcheri de o putere de 500—600 cai.

Așadar, în ceea ce privește înlesnirea navigațiunii, folosul, ce aduce canalul prin mărima adâncimeii apei, este în mare parte compensat prin paguba ce rezultă din extra-ordinara rapiditate a curentului în canal.

Deunăci un remorcher al serviciului nostru fluvial, cu o putere de 280 cai și cu o iută normală, când mergea în sus, de 16 kilometri, a avut nevoie de trei *cuarturi de ceș*, ca să percurgă cele 1.700 de metri lungime ale canalului, ceea ce reprezintă o iută de doi kilometri și o fracțiune pe oră în loc de 16 chilometri.

Pe lângă acest inconvenient, mai este și acela, că albia adâncită a râului pe o distanță de 70 chilometri aproximativ este foarte îngustă, astfel încât nu pot naviga în aceeași vreme două convoiuri, mergând unul în sus, celalalt în jos, și prin urmare este necesitate, ca pe când un convoiu s'a angajat într-unul din canale, toate celelalte care vin în sens contrariu, să aștepte ca să fie calea liberă.

Cum se vede, rezultatul tehnic obținut este departe de a fi strălucit; în ceea ce privește partea financiară, este destul să arătăm, că cheltuielile evaluate la început, 18.000.000 de corone, au atins, după arătările guvernului ungar, o cifră îndoită, 36.000.000 de corone, pentru plata căreia guvernul dela Budapesta a trebuit să contracteze un împrumut de 45.000.000 de corone amortisabil abia în curs de 90 ani.

Așa dăr cheltuieli enorme, rezultat practic puțin satisfăcător, etă care a fost concluziunea finală a misiunii încredințată de puterile europene Austro-Ungariei, cu scopul de a face să dispară obstacolele dela Porțile-de-Fier și dela cataracte, și de a înlesni ast-fel dezvoltarea navigațiunii și a comerțului pe Dunăre.

După aceste trece la examinarea taxelor cum au fost elaborate și decretate de către guvernul ungar. Bazele tarifului, pe care l'a decretat Ungaria singură, susținând, că nu era dator să consulte nici pe puterile riverane, nici pe puterile semnatare ale tratatului dela Berlin, și cari trebuiau să între în vigoare dela 1 Mai, erau următoarele:

1. Se împărția partea Dunărei corectată în 2 secțiuni; Moldova-Orșova și Orșova-Turau Severin;

2. Se impunea o taxă de 20 helleri (21 centime) de fiecare tonă de capacitate a vaselor, care treceau prin partea Dunărei corectată.

3. Pe lângă această taxă se plătea 18 helleri (20 bani aproximativ) de sută de chilogramme de ori ce marfă transportată pe vase (2lei de tonă greutate aproximativ);

4. Pentru încărcăminte complete de anumite produse grele și de puțină valoare, această taxă era redusă la 6 helleri pe sută de chilogramme.

În aceste taxe intră și taxa de pilotaj;

Printre vasele, care nu trec decât printr-una din cele 2 secțiuni, adică care se opriau la Orșova, taxa se reducea la jumătate.

### Cabinetul Clary.

Alaltăeri ministrii noului cabinet austriac au depus jurământul. Înainte de a se face aceasta, foia oficială „Wiener Zeitung” a publicat rescripțele preînalte, cari vestesc sfârșitul crizei ministeriale în Austria. Prin aceste rescripțe se primesc demisiunea fostului cabinet Thun și se numește noul cabinet Clary.

Pressa cisleitana întâmpină noul cabinet după-cum singuraticile organe aparțin grupurilor și partidelor din parlament. „Fremdenblatt”, organul ministeriului de externe, dăce, că în noul guvern se află oameni foarte capabili, cari în împrejurări normale ar avé pe partea lor simpatia tuturor partidelor. Fluxul național trebuie să fie urmat acum de rațiunea minții sănătoase. La partidele germane va fi introdusă această prin desființarea ordonanțelor de limbă, ér clubul Cehilor va recunoaște acum, că partidele germane n'au putut fi învinse și că ei numai pe cale constituțională pot ajunge la victorie. Apropierea statului de Germani, nu însemnă la nici un cas contradicția față cu națiunile slave.—„Neues Wiener Tagblatt” dăce, că ar fi un necavalierism politic, decât s'ar pune piedeci noilor ministri.—„Vaterland” apretăcează pe contele Clary ca pe unul din cei mai distinși funcționari, și-l salută ca pe-un bărbat cu bune porniri. Decă noul ministeriu va săi corăspunde intențiunilor monarhului, viforele ce au bătut până acum în viața publică a Austriei se vor liniști și pe toate terenurile se va face o muncă politică roditoare.

Pressa slavă, în deosebi presa cehică, manifestă sentimente foarte ostile față de noul cabinet. „Narodni Listy” e de părere, că acest cabinet va guverna timp mult mai îndelungat decum cred unii. Diarul apelăce

la solidaritatea Slavilor și scrie, că în cazul când toți Slavii vor procede solidar, ei pot să conțeze la victoria sigură, căci e un fapt simplu matematic, ca 8 milioane de Germani să nu exercite putere și influință asupra a 16 milioane de Slavii.—Celelalte diare slave încă se pronunță în felul acesta, punând în vedere cea mai neîmpăcată opoziție în contra guvernului.

Despre dispoziția, ce domnesce între Cehi, se anunță din Viena unei foi din Peșta, că viforul în Boemia va izbucni cu atăta putere, încât deputații cehi nu vor pute rezista curentului. Se dăce, că deputații cehi ultraști, influințați de acest curent, vor întâmpina pe noul guvern în cameră cu cântecul „Hej Slovane”. Ori vor face aceasta, ori nu, fapt este, că Cehii se pregătesc la cea mai strășnică opozițiune pentru a face parlamentul incapabil de lucrare.

Încât privește prima acțiune a noului cabinet, o scire telegrafică din Viena asigură, că el va convoca parlamentul pe ziua de 17 Octomvre; mai înainte însă va desființa ordonanțele de limbă și va elabora un proiect de lege de limbă, cu considerare exclusiv la raporturile din Boemia.

### O enunțiațiune a Cehilor.

În fața noiei stări de lucruri și după-ce noul ministeriu de funcționari din Austria e decis, său mai bine dīs însărcinat, a procede imediat la desființarea ordonanțelor de limbă, ca ast-fel să pōtă scăpa de obstrucțiunea germană, — Cehii au pornit o mișcare energică în totă Boemia, manifestându-se de-ocamdată prin enunțiațiuni ale reprezentanțelor comunale din totă țera în în contra desființării ordonanțelor de limbă.

Cea mai importantă este de sigur enunțiațiunea colegiului reprezentanților orașului Praga. Acestă enunțiațiune a fost citită în ședința consiliului comunal dela 2 Octomvre de către secretarul presidial, și este de următorul cuprins:

Principiul drept și singur posibil în monarhia habsburgică, enunțat prin legea fundamentală în articolul XIX și stabilit la început de către reprezentanții poporului german, principiul egalei îndreptățiri și al egalei valori a națiunilor și limbilor, a fost rēsturnat și violentat mai târziu de către membrii acestui popor, și printr'asta s'a făcut o nedreptate celorlalte națiuni, ér în deosebi Slavilor.

Îndeosebi în țerile coronei S-lui Venzeslau, unde odinioară limba cehică era singura limbă admisă în viața publică, unde pe la mijlocul seculului al 17-lea limba germană a dobândit drept egal cu limba cehică, și unde după preînalta scrisore de cabinet dela 8 August 1848 limba cehică a fost pe deplin egal îndreptățită cu cea germană în toate ramurile administrației de

stat și ale instrucțiunii publice,—s'a introdus prin sisteme nedrepte egemonia limbii germane, care egemonia adese-ori a fost tolerată prin nepăsarea organelor publice, ér nu arare-ori a fost cu intențiune protegiată și promovată.

Când s'a ridicat vocea apăsată a poporului cehic în contra acestei nedreptăți strigătoare la ceriu și în contra procederei nedrepte, cerând îndreptare, atunci în cele din urmă avea să se pună în parte stavilă acestor violente trufase și asprimi nenumărate prin ordonanțele de limbă. De fapt însă acesta nu s'a întâmplat de loc, de orece partida dușmană nouă, a adus prin machinațiunile ei lucrurile acolo, ca să orbescă ochii omenilor cu dréptă judecată. Și acum umblă să delature și această puțină egală îndreptățire și dreptate în monarhia habsburgică.

Noi (Cehii) dăți la o parte, ca o cenușoasă, deși am adus imperiului și coronei mari servicii, cu cari nu ne fâlim, am suportat multe impaciene cu răbdare și am răbdat pe cât timp am contat la dreptate, ca asupra fundamentului statelor (fundamentum regnorum). Nu putem suferi însă mai departe, ca nedreptatea să fie proclamată ca dreptate.

Prin ordonanțe nu se pot schimba dispozițiunile legale. Intregul popor cehic trebuie să protesteze cu totă puterea sa în contra scurtării dreptului, în contra nedreptății fără părechia, ca în acest regat limba cehică să nu aibă pretutindeni îndreptățirea ei și ca nici să nu fiă respectată de fie-care cetățen.

Ca și limba polonă în Galiția, așa are și limba cehoslavă în țerile coronei S lui Venzeslau deplinul ei drept. Față cu aceea, cari vor lucra în contra acestui drept, vom săi să ne apărăm pretențiunile noastre, și de-orece suntem convinși, că în această apărare întréga națiune cehoslavă va urmări în unire aceeași țintă, vom săi să ne opunem cu energiă ori-cărei nisuințe, care ar avé de scop a scurta dreptul limbii noastre în țerile coronei boeme.

Acestă enunțiațiune a fost primită cu vii aplause de către reprezentanții comunali. S'au audț și voci, cari strigau: *Nedejme se* (să nu ne dăm!).

### Dieta și „martirii” dela Arad.

În ședința de alaltăeri a dietei din Peșta s'a pus în discuțiune propunerea lui Francisc Kossuth, ca guvernul încă să participe la sărbătorirea celor „13 martiri”, trimițându-și la Arad un reprezentat în 6 Octomvre (măne), ér în 8 Octomvre să fiă reprezentat în Budapeșta la sărberea în memoria executării primului ministru unguresc Batthanyi; mai departe, dieta să se reprezenteze la ambele sărbări prin o deputațiune condusă de președintele ei, care va depune și o cunună pe statua „martirilor”, ér în 6 Octomvre dieta să nu fiă ședință.

Ucigă-l tōca,  
Ucigă-l vederea,  
Ucigă-l tāmăia,  
Ucigă-l crucea,  
Ducă-se pe pustii,  
Departé fiă de est loc,  
N'ai avé parte de el.

Afară de aceste numiri strict determinate, enunțate sub cele 2 clase, dracul (grec. șérpele) s'eu diavolul (grec. calumniatorul) mai e cunoscut în graiul poporului nostru și sub numele de *Idolul s'eu Sarsailă*, cuvânt de origine de-ocamdată nestabilită, ér în Brașov se mai numește și *Ne-ne-s'eu*, întru cât se crede, că diavolul e frate, s'eu nene cu toți aceia, cari stau în legătură cu el.

Cărțile noastre populare scrise, și mai ales „Minunile sfântului Sisoe” gonitorul de draci, în multele sale variante și redacțiuni înșiră de regulă 19 nume ale diavolului, cum sunt d. e. următoarele: „Avestita, Navodar, Salomnia, Zurina, Nicara, Aveziha, Scarbola, Miha, Puha, Cripa, Iliia, Nevața, Pesia, Cilipina, Igra, Fosfor, Luți-

fer, Avie, Berzebuti, despre care se dăce, că unde se vor găsi scrise, diavolul nu se va apropia 7 mile de loc de cea casă, până va fi cerul și pământul, în veci amin<sup>3)</sup>).

O veche variantă a acestei istorii ni-a păstrat-o codicele Măhăcean al lui popa Grigorie din Măhaci, sub titlul: „Rugăciunea sântului Sisin contra afurisitului drac”.

Aceste sunt cele mai însemnate numiri eufemistice ale diavolului în graiul poporului român, ér dicala românescă: „Dracul n'are nume de botez”, nu e, decât așa dăcând o codificare a tendinței eufemiste a poporului nostru, manifestată în consecvența evitare a numelui propriu individual, — să-i dăcem de botez — al diavolului.

Un interesant studiu etnopsihologic asupra acestei presupuse puteri funeste a numelor duhurilor necurate, a scris *Nyrop* sub titlul *Navnets Magt*, (Puterea numelor), En folkepsykologisk Studie, Copenhaga,

<sup>3)</sup> Hașdău, Cuvente II, 278.

1887<sup>4)</sup>, din care remarcăm următoarele instructive circumscrieri ale diavolului în diferitele limbi străine:

La Francesi: Le petit bonnet rouge (mica tichia roșia, comp. Tichiută), Georleon, le grand Biquiou (șap), le vieux Jérôme, le Malin (rētăciosul, viciēnul), le Vilain (spurcatul). La Englesi: The old gentleman, old Harry, old Davy; la Grecii moderni: ó πλανήτης (vagabondul), ó κατακαμένος (blăstematul), ó άμείλητος (cel de care nu se vorbește), ó τάδεποιος (cutare și cutare) etc.

Cele 19 nume mai sus citate din „Minunile sfântului Sisoe” sunt de origine savantă în literatura poporului nostru, și împrumutate din limba slavă, din care s'a tradus istoria sfântului Sisoe. Tot de origine savantă sunt la poporul nostru și numirile Scaraoschi și Lucifer în compozițiunea Lucefländeru, precum s'a amintit mai sus.

Dăr nu numai Românii și Slavii sunt

<sup>4)</sup> Apud Șăineanu, Studii folclorice pag. 70.

atât de darnici în privința numelui Satanei. În dosarele faimoselor procese de fermecătorie din Germania, dracul pōrtă mai multe decimii de nume: Bickelhut, Breittkop, Bolomolo, Federbusch, Fröhlich, Gerlach, Grünwald, Hundskopf, Kehrauss, Limper, Lucifer, Moritz, Pompernickel, Seltentfroh, Strule etc. etc. Aprōpe fiă-care fermecătorésă cunoscea pe acest gentleman sub un altfel de nume, când semnificativ, când cabalistic, când fără nici un căpătăit<sup>5)</sup>. În Francia o demonologiă din secolul XVI ne spune de asemenea, că statul major al infernului se compune din: Lucifer, Belzebut, Astarot, Lucifugé, Satanachia, Fleuretty, Nebiros, Baël, Agares, Marbas, Pruslas, Aamon, Barbatos, Buer, Gusoyu, Botis, Bathim, Pursan, Abigar etc. etc.<sup>6)</sup>

(Va urma.)

<sup>5)</sup> Wolf Zeitschr. f. deutsche Mythol., t. 2, pag. 64.

<sup>6)</sup> Apud Hașdău Cuvente II, 282—283.



La această propunere a luat mai întâi cuvântul ministru-președinte Coloman Szell. El dăse, că află foarte firesc și corect ca parlamentul să dea expresiune pietății sale, însă părerea lui este, că decizia în această afacere trebuie să se aducă în cadrele prescrie. Drept aceea propune, ca, cu abatare dela modalitatea propusă de Francisc Kossuth, camera să decidă a trimite la Arad pe președintele ei, care reprezentându-o, să depună o coronă, în numele său, pe statua „13 martiri“ din Arad.

A urmat după aceasta o infocată discuțiune la care au participat corifeii partidei independente. Combătând propunerea ministrului-președinte Szell, Thaly Kalman dăse între altele, că în Ungaria armata formeză stat în stat și guvernul unghuresc n'are forță suficientă, de a interzice serbări la Hentzi; n'are puterea de-a trimite la Arad măcar o companie de ționveși, care să inchine stégul înaintea monumentului „martirilor.“ Nici-odată, dăse, nu vom desarma cerourile, a căror influență am vădit-o manifestându-se la serbarea Hentzi, decât mereu vom fi concesivi, marimoși și iertători.

Polonyi a vorbit cu foa și cu amărăciune. După el ministrul președinte Szell stă într-o poziție falsă. Întrăbă pe Szell, care este cauza, ce-l împedecă pe guvern a nu merge la mormântul primului ministru responsabil maghiar, cu o cunună, și care este cauza, că puterea executivă se sustrage dela obligamentul a sta alături cu națiunea în exprimarea sentimentului pietății. Oratorul constată, că în propunerea lui Coloman Szell vede un progres și consimte cu ea, însă totuși îl rógă să spună motivele, care-l conduc a respinge propunerea lui Kossuth.

Vorbesse și Kossuth F. recunoscând și el, că punctul de vedere al ministrului președinte înseamnă un progres; îl dore însă, că totuși el nu-i primesce propunerea.

Madarász Iozsef începe prin a spune, că de 32 de ani încoco, din cauza sistemului dominant, nația maghiară a trebuit să mergă din ce în ce spre decadență. Se ocupă pe larg cu rolul ministrului Batthanyi la 1849 și declară, că primesce propunerea lui Kossuth.

Visontai S. întrăbă, că după 50 de ani statul și națiunea maghiară sunt de sine stătătoare, ori numai o provincie austriacă cucerită? (Hentaller: Transwaal European). Francisc Kossuth, fiul lui Ludovic Kossuth, s'a ridicat, și pătuns de lealitate a constatat faptul împăcării dintre națiune și tron, propunând guvernului să participe la amintitele serbări. Guvernul însă se retrage, și retragerea lui îl dore cumplit pe orator.

Imprejurarea această îl îndemă și mai mult a recomanda spre primire propunerea lui Kossuth.

Urmând votarea, majoritatea a primit propunerea ministrului-președinte Szell.

## Răsboiul sud-african.

Acest răsboi nu s'a declarat de fapt în totă forma. Transwaalul însă a prevenit pe Anglia și, înainte de a fi primit o declarație formală de răsboi din partea Angliei, a comunicat puterilor faptul, că se află în ajutorul isbucirii inimicilor. Guvernul engles pare că stă pe gânduri. El n'a luat până aci măsurile decisive necesare, asupra cărora însă va hotări un consiliu de stat (*Privy Council*), ce se va ține Sâmbătă sub președinția reginei Victoria. Acest consiliu e compus din 282 membri, între cari sunt și prinții regesoi, membrii guvernului și toți consilierii de semă ai coronei, precum și somități distinse și politicieni cu renume.

Dér și până atunci, guvernul engles s'a hotărât totuși a face un pas însemnat. Din Londra se comunică, că guvernul a îndrumat pe agentul său din Pretoria (Transwaal) a părăsi orașul și a se reintorci la Londra. Faptul acesta e considerat ca un semn al începutului ostilităților.

Guvernele din Transwaal și Oranje au stabilit un plan comun de operațiune.

Scirile, ce sosesc din Pretoria, spun, că Burii au mobilizat cu o rară punctualitate, și primele lucrări militare s'au făcut cu o repeziune uimitoare. Englesii însă au cam întârziat. Lui „Daily Mail“ i-se anunță din Pretoria, că Burii au trecut deja granița Natalului și că posturile englese dela graniță și-au părăsit locurile.

Un fapt caracteristic se comunică din Frankfurt. La reprezentanții europeni ai republicelor din Africa-sudică foarte mulți se anunță ca voluntari în armata Burilor. Față de acesta guvernele republicelor din Africa-sudică fac cunoscut, că ved bucurios pe astfel de voluntari, decât ei merg în Transwaal pe cheltuiala și pe răspunderea lor proprie; guvernul din Transwaal însă nu pôte lua asupra-și misiunea, de a aduna soldați în Europa și de a-i transporta pe spesele sale.

Din Bruzella sosese o știre și mai interesantă. Doi verișori ai președintelui Krüger, Eloff și Richert, cari erau aplicați la agenția transwaaliană de acolo, s'au reintors în Africa-sudică, ca să între în armata Burilor. Tote diarele belgiene, fără deosebire de partid, iau poziția pentru Buri și în contra Englesilor.

Se pare, că Anglia și-a aprins paie'n cap cu politica ei răpitoare și speculativă. Și fără acest răsboi, ea avea destul de lucru în Africa-superioară, unde Kalifal învins începe din nou să se miște. Apoi din Indii sosese cu grămada scirile despre mișcări bânuitoare. Anglia, de va isbucni în totă forma flacăra răsboiului, pôte ușor să se trezească cu o mulțime de dușmani în cotele ei, pe cari pentru a-i învinge, ori a-i ține în frâu, va trebui să-și impartă armata din colonii, iar mai mult, colo mai puțin. Apoi ce va face Rusia? Imperiul moscovit pândese tot momentul din care ar puté să-și făurască pretext pentru a nimici influența englesă în China, și nu e de loc imposibil, ca tocmai răsboiul din Transwaal să fi binevenit Rusiei, de a-și împinge nițel mai departe în Turkestan granița, în paguba Angliei.

SCIRILE DILEI.

— 23 Septemvrie v.

**O nouă publicație politică în Bucuresci.** În curând va apăre în Bucuresci o publicație politică în genul corespondențelor politice din străinătate, care va fi distribuită în abonament diarelor străine și care va servi de manuscript redacțiilor. Titlul acestei publicații va fi „Rumänische Correspondenz“ și va apăre odată pe săptămână.

**Geșeft cu atestatele de maturitate.** Alois Szabo, cavalier al ordinului Francisc Iosif, profesor pensionat și consilier regesc, e conducătorul unui institut privat de învățământ din apropierea Pestei, ér decorațiunile și titlurile și-le-a câștigat în urma „zelului“ său desvoltat pe terenul instrucțiunii. El bine, de ce natură a fost acest zel și cari sunt meritele d-lui „cavalier“, ne spun acum foile unghuresci. D-l profesor pensionat și-a făcut o avere frumoasă din estradarea unei mulțimi, întregi de atestate false de maturitate, pe cari complicele său Isidor Klein le vindea cu câte cinci până'n șese sute de florini. Până acum s'au descoperit vre-o 20 de funcționari vechi în oficiu, cari posed asemenea testimonii falsificate.

**Cea mai mare dare în comitatul Biharului** o plătesce cardinul Schlauch, a cărui contribuția anuală este de 66,518 fl.; la locul al doilea vine contele Almasy D. cu 17,625 fl. Prea Sântia Sa episcopul Mihail Pavel ocupă locul al șaptelea între viriliștii comitatului, fiindu-i socotită darea cu 6976 fl.

**Lipsa între Ruteni.** În părțile nordice ale comitatului Bereg, în urma recoltei slabe din anul acesta, se prevede mare lipsă între Ruteni. În urma secetei continue cartofi și meiul, singurul nutriment al Rutenilor, au fost cu totul nimiciți. Se dăce, că Rutenii s'au și adresat la guvern pentru ajutor.

**Semne de tómnă lungă.** Pe boulevardul Bucureștilor, șerie „V. Naț“, se ved castani ale căror frunze vechi, cu totul sfocjite, cad, ér altele nouș apar; alți castani sunt cu totul împodobiți cu frunze nouș și cu frumoșe flori conice, întocmai ca primă-vara, când sunt în puterea vegetațiunii. Afară de acesta, într'o grădină din str. S-lor Apostoli a înflorit și liliacul. Acestea, după credința bătrânilor, sunt semne de o tómnă lungă.

**Nou vapor român.** Direcțiunea generală a căilor ferate române a decis cumpărarea dela Millas din Brăila a vaporului „Eleni“ pentru suma de 600.000 lei, restul îl va plăti în condiții ușore. Cu acest vapor, care are o capacitate de 5 mii tone, se va completa flota maritimă a liniei Rotterdam.

**Sinuciderea unui jurist.** În Buda-pesta s'a sinucis tinerul jurist Vécsey Lajos în etate abia de 20 de ani. De mai mult timp el nu avea cu ce să se sustină și tôte încercările de a căpeta vre-o ocupațiune, prin care să-și pótă agonisi pânea de tôte zilele, i-au rămas zadarnice. Din cauza acesta nenorocitul tiner s'a intristat atât de mult, încât s'a hotărât să se sinucidă. Și-a zălogit tot ce mai avea, și cu banii primiți și-a cumpărat un revolver, cu care pe la miezul nopții s'a împușcat în oada sa. Ajutorul medicului, care a fost chemat mai târziu, a rămas zadarnic, căci glonțul străbătând prin inima nenorocitului, i-a răpit viața.

**Concert.** Musica orășenescă va concerta Duminică în 8 Octomvrie în salonul hotelului „Europa“ din loc. Inceputul la 7<sup>1/2</sup> ore.

## Ciuma în Oporto.

Dr. Calmette, directorul institutului Pasteur din Lille, care plecase în fruntea misiunii franceze în Oporto pe la începutul lui Septemvrie, s'a reintors în zilele trecute, ér constatările făcute le-a espus reprezentanților mai multor diare, așa precum urmază:

Ciuma în stadiul său actual în Oporto e foarte vehementă, mai vehementă decât în Bombay, și e primejdia chiar de a deveni o epidemie pentru întreaga Europă, decât nu se vor lua măsurile necesare până ce mai e încă timp. Ciuma grasază mai ales în cele două suburbii locuite de populațiunea mai săracă, unde domnesce o murdăria ne mai pomenită, și singurul espedient, după Dr. Calmette, ar fi, ca suburbiile să fie arse până la pământ.

Casurile de ciumă oficial declarate, nu sunt decât două-trei pe di. În realitate însă sunt mai multe, căci de multe ori obducerea morților e cu totul neglijată ér alte-ori nu e chemat nici chiar medicul. De câte-va săptămâni ciuma a străbătut din cele două suburbii și în suburbiile locuite de aristocrați. Până acum a fost cu neputință a eru genera primelor casuri de ciumă, constatate la descărcarea corabiilor în port. Corabia indiană de mult n'a intrat în port. E posibil însă, că ciuma să fi fost răspândită între cloțani și pureci deja cu mult înaintea primelor casuri constatate în Iunie, căci locuitorii își aduc de fapt aminte să fi vădit cloțani morți pe stradă deja mai înainte.

Misiunea franceză a făcut o mulțime de experimete și inoculațiunii cu serul antiseptic din institutul francez, ér rezultatele au fost din cele mai mulțamitoare.

Dr. Calmette își va publica în curând experiențele într'o foie de specialitate, relevând mai ales mijlocele preventive și eficace, ce le pot aplica medicii în cas de ciumă.

## Mulțamită publică.

C.-Gărbău, 3 Oct. n. 1899.

Senatul scolastic din Ciachi-Gărbău își ține de strictă și plăcută datorință a esprima și pe calea publicistică cea mai profundă și cordială mulțamită on. d-n Iosif Vulcan, redactorul foiei „Familia“ din Oradea-mare, pentru bunăvoia și sprijinul,

ce ne prestază prin gratuirea prețioșei d-sale foi la cultivarea poporului nostru român.

În numele senatului scolastic:

Jovian Andreiș,  
președintele sen. scol.

**NECROLOG.** Mateiu T. Mocanu, comerciant în Azuga, unul dintre harnicii fi ai Săcelelor, care prin stăruința și munca sa cinstită s'a ridicat la o stare materială frumoasă, după o scurtă dér grea suferință a răposat Marți în 21 Septemvrie st. v. în etate abia de 47 ani și în 22-lea an al căsătoriei. În mormântarea s'a săvârșit aci, Joi, în cimiterul bisericei S-lui Nicolae din Cernatul Săcelelor.

Pe răposatul îl jălesce întristată sa soție Ana cu ficele și fiil săi Marióra, Elena, Mateiș și Nicolae; Teodor Mocanu ca tată; Ioan, Nicolae și Teodor ca frați; Maria Muntean ca sócră; Elena Mocanu, Reveica Russu, Maria și Ioan Zangor, Susana și George Ghimbășan, ca cumnate și cumnați; apoi numeroși nepoți, nepoțe și alte rudeni. — Fiă-i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

## ULTIME SCIRI.

**Viena, 5 Octomvrie.** Consiliul de miniștri a decis să desfinteze fără amânare ordonanțele de limbă. După acesta va fi convocat „Reichsrat“-ul pe ziua de 17 Octomvrie a. c.

**Viena, 4 Octomvrie.** Ministrul președinte Szell e așteptat aici.

**Bloemfontein, 4 Octomvrie.** După un raport al șefului districtului Boshof, trupele englese au trecut granița statului liber Oranje pe la Kimberley.

**Londra, 4 Octomvrie.** O telegramă din orașul Fok anunță, că guvernul transwaalian ar fi sequestrat 500,000 funți șterlingi, ce au fost trimiși acolo.

## DIVERSI.

**O luptă între șerpi uriași.** O astfel de luptă s'a dat de curând în parcul de animale al lui Hagenbeck din Hamburg. Un număr de 12 șerpi uriași din insula Borneo, în lungime dela 3 până la 8 metri, sosiți cu câte-va zile înainte, s'au luat la dușmăniă și la luptă. Un șerpe mai mic ca de 3 metri, s'a incolăcit de unul mare de 8 metri, și l'a mușcat așa de rău, încât când luptătorii au fost despărțiți cu mare greutate de cei doi îngrijitori, au căzut fășii mari din pielea șerpelui. Lupta s'a început într'un mod ciudat. Monștrii s'au incolăcit mai întâi unul de altul cu virfurile coșilor și au început să se repedă cât mai sus unul spre altul cu gurile căscate. După-ce au fost despărțiți, șerpele cel mic s'a repeșit ca turbat asupra unui alt șerpe mare și i-a luat și acestuia o fâșiă lungă de piele. Atunci a fost prins cu nișe clește făcute într'adins și introdus singur într'o colivie. A doua di, unul din cei doi șerpi, care se luptase întâi, a fost găsit mort, ér celalalt își îngrijea rana într'un colț. De când există acest parc în care au fost adăpostiți mii de șerpi, acesta e a doua luptă, ce s'a observat între șerpi. Cea dintăiu s'a petrecut acum câți-va ani între pitoni indiani. Înse acestia ru s'au mușcat, ci cuprinși amendoi de o mare furie, s'au incolăcit teribil și căutau să se înăbușe prin puterea mușchilor. Îngrijitorii au voit să-i despărță, dér n'au putut. I-au lăsat să se lupte și a doua di i-au găsit pe fie-care în colțul său, fără să-și fi făcut nici un rău.

**Domnii abonenti, cari încă nu și-au reînnoit abonamentul, să binevoiescă a-l reînnoi neamănat ca să nu li-se întrerupă regulata expedare a diarului.**

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov, se pot procura următoarele cărți

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirei, cărțica de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioșilor creștini, Edițiunea IV corectată. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufetului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. Edițiunea IV. Gherla, Tip. „Aurora” A. Toderan 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărișori. Gherla, Tip. „Aurora” A. Toderan 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onorea Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesci pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular Ioan Papiu. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnățile diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicții sunt favorabil aprepțiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite casuri de moarte, întocmite de Ioan Papiu. cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de Iustin Popșiu, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindend predicții frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de Vasiliu Christe. Conține predicții dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de Em. Elefterescu, cunoscutul stat de bine în cercurile românescoi din numărösele sale scrieri atât de mădușe, instructive și cu atâtea gust celtite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de regretatul Vasile Moldovan. fost prefect al Legiunei III în 1848-49. Istorisirile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa”, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea momentului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d lui Axentiu Severu, veteranul nostru luptător dela 1848, intitulată „Răsboiul la cartea năgră”, cu un bogat adata despre arderea Aiudului, se mai pot căpăta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pinteau Viteazul”, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Retezanul. Cea mai completă scriere despre eroul Pinteau. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din toate părțile, pe unde a umblat Pinteau. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu”, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura această, atât de bine scrisă, prezintă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei Corone de oțel”, opul mult dorit și așteptat al d-nului G. Coșbuc, a apărut în editura librării C. Sfetea din Bucuresci și costă un leu și 50

banî. E scrisă și această carte la înțelesul tuturor și este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai poate despărți de ea. În istoria această ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele, ce se descriu din răboiul pentru neaternare, sunt la culme mișcătoare și insuflețitoare. Cartea e provădută cu număröse portrete și ilustrațiuni. Ea stă în legătură cu „Răsboiul nostru pentru neaternare” scris tot de d-l G. Coșbuc, așa că cine și-a procurat pe acesta, trebuie să procure și „Povestea unei Corone de oțel”. Sperăm, că fruntașii noștri, înțelegend importanța acestor scrieri, vor stăruî din răspuțeri a-le răspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărți dela „Tipografia A. Mureșianu” din Brașov. „Răsboiul nostru pentru neaternare” costă 50 cr. (cu posta 55 cr.), ér „Povestea unei Corone de oțel” 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Vivia, seu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italiennescă de Dr. Iuliu Dragoș, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noieni”, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de Arghirobarbu. Acastă interesantă narațiune privesce evenimente din 1848-49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Pentru comercianți funcționari și toți oamenii de afaceri, precum și studenții putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școala română gr. or. din Brașov. Cartea e tipărită pe speșele „Albinei” și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii polițe. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu, prof. la școala comercială superioară din loc. Tracteză principiile contabilității dupe ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, pôte ori și cine se învețe contabilitatea, adecă ținerea socotelilor în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondența comercială”, de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțului cu mărfuri, comisioane și expedițiune; cesțiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupoane etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promii, Interese și Teoria contururilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple esplicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemene modul de calculare al intereselor la bănci și teoria contururilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Octomvre 1899.

Table with financial data: Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Octomvre 1899.

Table with financial data: Bancnota rom. Cump. 9.37 Vënd. 9.39, Argint român. Cump. 9.30 Vënd. 9.35, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maror.

Câni miraculoși. Cei mai bine dresați câni în lume

Se vor produce zilnic de Sâmbătă 30 Sept. încolo în teatrul clădit pe locul din fața restaurației de pe promenade de jos.

Caro, singurul câne Pudel, care există în lume, se scie cănta pe pia no, împreună cu alți 20 soți, animale frumoșe, vor executa diferite arte, astfel că vizitatorii îi vor admira în grad mare. CARO, singur în lume, între alte piese va cănta la piano „Ultima rosă”, din opera „Martha și Choralul”. — Ceialalți câni sunt în stare să scrie și socotescă, ce a costat multă muncă și trudă până i-au învățat. — Deosebesc colorile, cunosc florile, se produc ca gimnastici, jică balet, și laolaltă esecută un potpourri grandios.

Imi iau voe a invita On. public, cu deosebire amatorii de câni, la aceste producțiuni interesante.

Prețurile: Stal I. 60 cr. Locul I. 40 cr. Locul II. 30 cr Locul III. 15 cr. Militarii fără charge și studenții plătesc prețul jumătate.

Producțiuni vor fi: cea dintâi la 4 ore după amădî, a doua și a treia la 6 și 8 ore sêra.

Dumineca și în sărbătorii se vor da producții la fie-care oră, începend dela 3 p. m. până la 9 ore sêra.

720.8-6.

Sz. 5366 - 899.

ukvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint tknyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a „Furnica” fogarasi tak.-pénztár végrehajtónak, Petruscu Juon és neje Neagoe Maria végrehajtást szővendő elleni 99 frt. tőke-követe-lés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő Felső-Szombatfalván fekvő a felső-szombatfalvi 134 sz. tljkvben A + 1-43 rendsz. alatt foglalt ingatlanra és a 491 sz. tljkvben A + 1, 2, 3 rendsz. alatt foglalt ingatlanra 790 frtban az árverest ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanokra az 1899. évi November hó 10 dik napján d. e. 9 órakor Felső Szombatfalva község házánál megtartandó nyilvános árve- résen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becșarának 10%-át, vagyis készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árftolyamnal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály szerű elismervényét átszolgáltatani.

Kelt Fogarason, 1899. évi Augusztus hó 13-án.

A fogarasi kir. biróság mint telekönyvi hatóság.

NADUDVAY kir. biró.

725 1-1.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov: I. Trenul de persoane la 8 ore dim., II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m., III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore - min. dim., II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m., III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m., IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. sêra., V. Trenul accel. la - ore - min. sêra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes), II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m., III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sêra. (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zérnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).

- I Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim., II. Trenul mixt la 1 órá 13 min. p. m., III. Trenul mixt la 0 ore - min. sêra.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim., II. Trenul de pers. la 1 órá 51 min. p. m., III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. sêra.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brasov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța, II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m., III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sêra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d., II. Trenul mixt la 11 ore a. m., III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia-Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m., II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m., III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.

Dela Brașov la Zérnesci (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m., II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m., III. Trenul mixt la 0 ore - m. sêra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim., II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m., III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potă face și reînoui ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc să expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă. Administrat. „Gaz. Trans“.